

Помінова О. В.

Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, Науково-технічна бібліотека

УДК 005.745:027.7

МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ КОНФЕРЕНЦІЙ ЗА ДОПОМОГОЮ ПЛАТФОРМИ OPEN CONFERENCE SYSTEMS: ПОГЛЯД БІБЛІОТЕКАРЯ

В доповіді описані можливості створення електронних конференцій відкритого доступу на базі платформи Open Conference Systems (OCS) у вищих навчальних закладах. Представлено роль університетських бібліотек у цих процесах. Розглянуте поетапне створення сайтів наукових конференцій Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В.Лазаряна (ДНУЗТ). Вказані переваги використання OCS.

Ключові слова: Open Conference Systems, OCS, створення сайту конференцій, електронні конференції, наукові публікації, університетські бібліотеки, бібліотека ДНУЗТ.

Університетські бібліотеки сьогодні кидають виклик статус-кво, підтримуючи рух відкритого доступу, неформальні та експериментальні форми наукової комунікації. Їх інноваційна діяльність заснована на підтримці публікація наукових робіт в електронному форматі у відкритому доступі, що є неухильною тенденцією в цьому столітті.

Одним із вагоміших напрямків в сучасних сервісах є «Library Publishing», який відіграє вирішальну роль у формуванні нової інфраструктури наукових комунікацій [2 – 4, 7, 9]. Електронне Бібліотечне видавництво представляє з себе сукупність заходів, які проводяться в університетських бібліотеках для підтримки процесів створення, розповсюдження та курирування наукових, творчих та / навчально-методичних робіт [9].

Надзвичайно важливим є обмін досвідом щодо нових практик електронного бібліотечного видавництва, бо це підвищує ефективність діяльності й співпраці, збагачуючи та розширюючи результати публікації та надаючи їй більшої цінності через авторів і читачів.

Інструментарій електронного бібліотечного видавництва направлений на виявлення бібліотечних методів публікації, обміну передовими практиками, розширення спектру

послуг серед авторів, бібліотек, видавців і читачів [7].

Видавничі послуги університетських бібліотек України вже є предметом дослідження вітчизняних науковців – Д. Соловяненко, Т. Колесникової [2, 3], М. Подрезової та ін. Розглядалися особливості бібліотечної публікаційної діяльності через репозитарії [4] та електронні журнали.

Втім ще одна можливість моделі «Library Publishing» – сприяння поширенню публікацій (доповідей або їх тез, презентацій) через платформи відкритих конференцій – зовсім не була предметом обговорення. Тому в даній роботі буде розглянута саме можливість залучення бібліотек ВНЗ до роботи з платформою Open Conference Systems (OCS) як елементом моделі «Library Publishing».

Одним із елементів нових цифрових ініціатив наукових комунікацій, пов'язаних із відкритим доступом, є можливість створення сайтів відкритих наукових конференцій із розміщенням матеріалів конференції (доповіді, їх тези, презентації, відео) та можливістю їх обговорення (через коментарі). Так наприклад, це впровадження в практику світової спільноти платформи Open Conference Systems (OCS), яку розпочав розробляти професор Джон Виллінські у своєму проекті «Public Knowledge Project» з 1998 року.

OCS є вільним веб-інструментом для створення наукових публікацій, який уможлиблює веб-присутність для наукової конференції. Головною перевагою є те, що вона охоплює всі етапи створення конференції – від створення сайту заходу до публікації звітних матеріалів. Система може підтримувати декілька конференцій одночасно і кожену із них по декілька років. Це програмне забезпечення безкоштовне [5, 8].

Завдяки OCS наукова спільнота та всі зацікавлені користувачі мають можливість отримувати нову інформацію з тільки опублікованих статей, доповідей, тез та інше.

З практики видно, що впровадження зарубіжними університетами електронних конференцій у відкритому доступі – дуже поширена практика. Незліченна безліч їх створена ще в минулому десятилітті, а зараз і українські вищі навчальні заклади стали активно створювати конференції на базі OCS (Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, Інституту інтеграції навчання з виробництвом та багато інших). Усі ВНЗ при цьому користуються платформою «Наукові конференції України» на УРАН (<http://conferences.uran.ua/>).

Але практики роботи з платформою відкритих конференцій мали до бібліотек цих

закладів дуже невелике (або взагалі ніяке) відношення.

Науково-технічна бібліотека Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна (далі – Бібліотека ДНУЗТ) почала займатися публікацією та просуванням результатів наукової діяльності вчених університету через сайт відкритої конференції наприкінці 2014 р. Першим був сайт конференції «Антропологічні виміри філософських досліджень» (доступ до конференції: <http://conf-ampr.diit.edu.ua/>), який почали створювати звичайні бібліотекарі, котрі втім на той час вже мали досвід роботи з сайтами наукових журналів відкритого доступу (на платформі OJS) та репозитарієм (на платформі DSPACE).

Розглянемо детально процес створення електронної конференції.

Налаштуванням веб-сайту та створенням нової конференції займається призначений менеджер конференцій. Усі розділи знаходяться за таким посиланням «Тека користувача → Менеджер конференцій → Керування сайтом конференції» (див. рисунок 1).

Творцям сайту з самого початку не сподобався зовнішній вигляд стандартного інтерфейсу, тому деякий час було витрачено на зміну верхньої та бічних панелей навігації, дизайн і кольор сайту та ілюстрації. Для цього необхідно у розділі «Керування веб-сайтом» поетапно заповнити усі шість пунктів: 1) про конференцію; 2) додатковий зміст веб-сайту; 3) заголовки, колонтитули, списки і панель навігації веб-сайту; 4) стиль конференції; 5) щоденник подій; 6) індексування конференції.

Файли, які використовуються для ілюстрацій сайту, розмішуються у розділі «Браузер файлів» з вивантаженням в папці «Public».

Основна та додаткові мови, з кількістю їх подання на сайті, обираються згідно з налаштуванням менеджера у пункті «Мови».

При плануванні нової конференції у розділі «Заплановані конференції» необхідно обрати пункт «Створити нову конференцію» та вказати її назву, акронім, адресу, за якою вона буде доступна.

У розділі «Налаштування» необхідно виконати три кроки:

1) «Деталі» – опис конференції, місце проведення, контакти, налаштування пошти та інформація про спонсорів;

2) «Подання» – типи подань і процес подання матеріалів, інформаційний лист-запрошення, керівництва для авторів, індексація та ідентифікація;

3) «Рецензування» – політика рецензування та доступ.

КЕРУВАННЯ САЙТОМ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЗАГАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

1. Почніть з розділу "Керування веб-сайтом", щоб налаштувати сайт конференції.
2. Використовуйте меню "Заплановані конференції", щоб запланувати чергову конференцію.
3. Перейдіть у розділ "Налаштування" запланованої конференції, щоб опублікувати інформаційний лист-запрошення, налаштувати реєстрацію учасників та інші організаційні моменти, визначити важливі дати конференції, коли завершаться прийняття доповідей, будуть опубліковані тези та програма та ін.

- » Керування веб-сайтом
- » Заплановані конференції
- » Анонси
- » Форми рецензування
- » Підготовані листи
- » Інструментарій для читання
- » Браузер файлів
- » Мови
- » Журнал подій
- » Модулі системи

ПОТОЧНІ КОНФЕРЕНЦІЇ

I МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ФІЛОСОФСЬКИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

- » Налаштування
- » Важливі дати конференції
- » Секції конференції
- » Організаційний лист
- » Програма
- » Імпорт/Експорт даних
- » Статистика та звіти
- » Реєстрації
- » Scheduler
- » Метод дискусій
- » Розміщення
- » Ролі

РОЛІ

- » Керівник
- » Керівник секції
- » Рецензент
- » Автор
- » Читач

Рис. 1. Фрагмент сторінки «Керування сайтом конференції»

У розділі «Визначення важливих дат» вказується дата початку та завершення конференції, дата подання доповідей та дата відкриття публікацій для відкритого доступу.

Для створення секції конференції з призначенням керівника, організаційного штату, визначення ролей вносяться дані поетапно, якщо в цьому є потреба.

Щоб залучити і розширити аудиторію до обговорення теми конференції, використовується аносування майбутньої конференції. У розділі «Керування веб-сайтом» треба обрати «Анонси» з зазначенням періоду перегляду, з можливістю розміщення реклами у вигляді слайдів.

OCS надає можливість самостійно зареєструватися на сайті новому користувачу в якості читача, автора чи рецензента та виконувати кілька ролей для різних конференцій.

Автори публікацій не завжди можуть зареєструватися, тому є можливість реєструвати їх іншим користувачем (з отриманою інформацією від учасника), який є менеджером конференції з призначенням певної ролі. Підтвердження реєстрації з логіном та паролем учасник отримує на електронну пошту. Цей профіль можливо редагувати на будь-якому етапі роботи [6].

Подання публікацій виконується через «Нове подання» від автора через виконання п'яти кроків, із можливістю подальшого відстежування рецензування своїх публікацій. Є деякі університети, які для полегшення подання доповіді на конференції розробили покрокові інструкції [1].

Розробниками OCS була передбачена можливість обговорення конференції після її завершення. Для цього тільки зареєстровані користувачі мають можливість залишити свій коментар. Видалити його зможе людина, яка написала, або менеджер конференції.

Спираючись на отриманий досвід, було прийняте рішення створити другу конференцію. Це перша міжнародна конференція відкритого доступу в Україні, присвячена бібліотечно-інформаційній справі. Конференцію «Бібліотека університету на новому етапі розвитку соціальних комунікацій» можливо переглянути за наступним посиланням <http://conflib.diit.edu.ua/>.

Підбиваючи підсумки, зрозуміло, що застосування електронних конференцій скорочує час на редакційний процес, полегшує роботу організаційного комітету та надає можливість комплексного обслуговування процесів організації, проведення заходів, а також підготовки, публікації та після публікаційної підтримки окремих доповідей та збірників матеріалів. Бібліотеки університетів України, як і їх зарубіжні колеги, вже мають достатньо знань та навичок, щоб розширити власні сервісні послуги за рахунок підтримки сайтів конференцій та матеріалів (доповідей, їх тез, презентацій), які стають найважливішою частиною контенту сайту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатюк, В. В. Особливості впровадження платформи Open Conference Systems для проведення науково-технічної конференції ВНТУ [Електронний ресурс] / В. В. Гнатюк, Е. І. Колібабчук // XLV наук.-техн. конф. Інституту інтеграції навчання з виробництвом. – 2016. – Режим доступу: <http://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-ininv/all-ininv-2016/paper/view/1070/633>.
2. Колесникова, Т. А. Издание научной периодики в университетах: новые задачи, участники, технологии [Електронний ресурс] / Т. А. Колесникова, И. А. Ключник //

- Наука та прогрес транспорту. – 2015. – № 6 (60). – С. 183–197. – doi: 10.15802/stp2015/57105. – Режим доступу: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/4563>.
3. Колесникова, Т. О. Науково-видавнича модель "Library Publishing" в університетських бібліотеках України та світу [Електронний ресурс] / Т. О. Колесникова, А. І. Миргородська // Вісник Книжкової палати. – 2015. – № 3. – С. 24–28. – Режим доступу: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/3811>.
  4. Колесникова, Т. О. Формування комунікаційних відносин при організації бібліотекою інституційного репозитарію ВНЗ [Електронний ресурс] / Т. О. Колесникова // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 7. – С. 15–18. – Режим доступу: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/821>.
  5. Степура, І. С. Використання платформи Open Conference Systems для проведення електронних конференцій на базі вищого навчального закладу [Текст] / І. С. Степура // Освітологічний дискурс. – 2014. - № 2 (6). – С. 196–200.
  6. Javier J. Maquilón Sánchez La edición electrónica y la gestión de trabajos académicos con Open Conference Systems (OCS) [Text] / Javier J. Maquilón Sánchez, Vicente Lillo Hidalgo, Ana Belén Mirete Ruiz // Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado. – 2011. - №14 (1). – С. 325–344.
  7. Library Publishing Toolkit [Electronic resource] / Ed. Allison P. Brown. – IDS Project Press, 2013. – Available at: <http://opensuny.org/omp/index.php/IDSProject>.
  8. Open Conference Systems. Public Knowledge Project [Electronic resource]. – Available at: <http://pkp.sfu.ca/ocs/>.
  9. What is library publishing? [Electronic resource] / Library Publishing Coalition. – Available at: <https://www.librarypublishing.org/about-us>.

Поминова О. В.

Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна, Научно-техническая библиотека

ВОЗМОЖНОСТИ СОЗДАНИЯ ЭЛЕКТРОННЫХ КОНФЕРЕНЦИЙ С ПОМОЩЬЮ ПЛАТФОРМЫ OPEN CONFERENCE SYSTEMS: ВЗГЛЯД БИБЛИОТЕКАРЯ

В докладе описаны возможности электронных конференций открытого доступа на базе платформы Open Conference Systems (OCS) в высших учебных заведениях.

Представлена роль университетских библиотек в этих процессах. Рассмотрено поэтапное создание сайтов научных конференций Днепропетровского национального

университета железнодорожного транспорта имени академика В. Лазаряна (ДНУЖТ).
Указаны преимущества использования OCS.

Ключевые слова: Open Conference Systems, OCS, создание сайта конференций, электронные конференции, научные публикации, университетская библиотека, библиотека ДНУЖТ.

Pominova O. V.

Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Scientific and Technical Library

POSSIBILITIES OF ELECTRONIC CONFERENCE CREATION BY PLATFORM OPEN CONFERENCE SYSTEMS: VIEW OF LIBRARIAN

The report describes the possibilities of open access electronic conferences on the basis of the platform Open Conference Systems (OCS) in higher educational institutions. There is presents the role of university libraries in these processes. Considered gradual creation of websites of Dnipropetrovsk National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan (DNURT) scientific conferences. Notes advantages of using OCS.

Keywords: Open Conference Systems, OCS, creation of conference website, electronic conferences, scientific publications, university library, DNURT library.